

له بلاو كراوهكانى مائپهري بههشت

خوشكى رۇژووانم ئاگادارى :

تسايان و سەرپىيەچىيەكلان به

و له يادت نه چيٓت كه ... !!

وه رگيړانى به دهستكاريه وه

دايكى سوننه

پيداچوونه وهى

ماموستا عدنان بارام كه لارى

كۆچى ۱۴۳۴

چاپى دووهم

مائپهري بههشت

ba8.org

مائپهريكى ئيسلامى زانستى پهروه ردهيى يه و له پينناو بلاو كرده وهى نه و ئيسلامه يه كه سه نه فى
صانح - پينغه مبهري خوا (صلى الله عليه وسلم) و هاوه لاني (رضي الله عنهم) له سهري بوون -
وه سهر به هيچ گروپ و لايه نيكي حيزبى نيه.

مائپهري بههشت

ئەو كتيب و بابەت و ليكۆئينهوه شهريانه بلاو دهكاتەوه كه دەبنه هۆي:

١. شارەزاکردنی موسولمانان و پهروهردەکردنیان لەسەر ريگا راستەكەي ئيسلام، ئەمەش دەستەبەر دەبێ بە گەرانهوه بۆ پهپهوه رهسهنه كەي ئيسلام، كه بریتی یه له قورئان و سوننهت، به تېگهشتنی پيشين و پيشهوايانی ئوممهت.

٢. پاک کردنهوهی بیروباوهپ و رهوشتی موسولمانان، له دیاردهکانی شیرک و کوفر و تاوان.

٣. پالاولتن و تهصفیه کردنی ئایینی ئيسلام له بیدعه و بۆچونه داهینراوهکان.

٤. وربا کردنهوهی موسولمانان له شوپنهواری خراپی ریوايهته لاواز و ههلبهستراوهکان.

٥. پته و کردنی برایهتی یهکی راستهقینه لهسەر بناغه فراوانه جیگیرهكەي ئيسلام و نههپشتن و كهمکردنهوهی دهمارگیری مهزههبي و حیزبی.

ئامانجمان:

ئاشناکردنی کۆمه‌لگایه له ئيسلامی رهسهن و دروستکردنی تاك و کۆیهتی بۆ تېگهشتن له سه‌رچاوه‌کانی كه بریتین له قورئانی پیروژ و سوننهتی صه‌حیح و ئاشکراکردنی ئەو شتانهی كه نامۆن به ئيسلام و خراونه‌ته نیویهوه به چه‌ندین دهسته‌واژهی دهنگ و په‌رەنگ و نوسراوی له بواره‌کانی بیروباوهپ و رهوشت و ئاکار و پهروه‌رده و زانست و پزیشکی و گه‌شەي کۆمه‌لایه‌تی.

خودایه داوات ئی ده‌کەین دامه‌زراومان بکهیت ، وته‌وفیقمان بدهیت بۆ هەر کار وگوفتاریکی جوان وچاک بهو شیوه‌یه‌یی که‌خۆت لێی رازیت.

ستافی مائپهري بههشت

چونکه چاکی و تهن‌دروستی تۆی ئافرهت چاکی و تهن‌دروستی تاك و کۆمه‌لگای
موسڵمانه ... ئەه‌ی نه‌تزانیهوه : دایکان و خوشکان به‌شیکه‌ی بنه‌ره‌تی کۆمه‌لگان؟!
وه ئایا ئاشکرای به‌رپزتان نیه که کچانی موسڵمان و هاوسه‌ری پیاوان هه‌ر له
ئافره‌تانن؟!

و خوشکانی باوکان و دایکانی به‌رپزیشمان هه‌ر له وانن؟!
وه ئەوه‌ش رۆونه له‌لات که ئافره‌تان نیوه‌ی کۆمه‌لگان و ئەو نیوه‌که‌ی تریش هه‌ر
له‌وان ده‌بن؟

جا ئیتر چۆن ده‌بی‌ت موسڵمان هه‌ز له خێر و چاکه‌یان نه‌کات؟! و ئومیدی
سه‌رفرازیانی نه‌بی‌ت؟

خوشکی به‌ پێز و موباره‌کم : ره‌نگه‌ بلی‌یت وازبه‌ینه‌ له‌م قسانه ، ره‌مه‌زان
مانگی لی‌خۆش بوون و په‌حمه‌ته و رزگاربوونه له ئاگر .
وازه‌ینه‌ له‌م قسانه‌ت ... ئەوه‌نیه‌ ده‌رگا‌کانی به‌هه‌شت ده‌کرێته‌وه له‌ره‌مه‌زان ، و
ده‌رگا‌کانی ئاگر داده‌خری‌ت؟!

وازه‌ینه‌ له‌م قسانه‌ت ... ئەوه‌نیه‌ شه‌یتانه‌کان کۆت ده‌کرین ، و له‌ره‌مه‌زانه‌دا
ده‌به‌س‌رینه‌وه؟!

وازه‌ینه‌ له‌م قسانه‌ت ... ره‌مه‌زان شه‌ویکی تی‌ده‌که‌وی‌ت چاک‌تره له هه‌زار مانگ

!!!

به لَام من بیټا ده لیم : خوشکی به‌ریژم بوهسته و په له مه که ... بوچی لایه کی

ده‌گریت و لاکه‌ی تر واز لیده‌هینیت؟! ئایه نه‌تبیستوه پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ (((رُبَّ صَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ صِيَامِهِ إِلَّا اجْتُوعُ ، وَرُبَّ قَائِمٍ لَيْسَ لَهُ مِنْ قِيَامِهِ إِلَّا السَّهَرُ)) (١) ، واته : له‌وانه‌یه رۆژووانی وا هه‌بیټ جگه له‌برسیټی و تینویټی هیچ به‌شیکی تری بو نه‌مینیتته‌وه له رۆژووه‌که‌ی ، وه له‌وانه‌یه که‌سی وا هه‌بیټ که هه‌لده‌ستی بو شه‌ونویژ جگه له هه‌لسانه‌که نه‌بی هیچ به‌شیکی بو نه‌مینیتته‌وه .

وه ئایا نه‌تزانیه که پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فه‌رمویه‌تی : ((رَغِمَ أَنْفُ رَجُلٍ دَخَلَ عَلَيْهِ رَمَضَانُ ، ثُمَّ أَنْسَلَخَ قَبْلَ أَنْ يُغْفَرَ لَهُ)) (٢) ، واته : لووتی ئه‌و که‌سه بجیت به‌خۆلا که ره‌مه‌زان به‌سه‌ریدا دیت و پاشان ته‌واو ده‌بیټ و ده‌روات پیش ئه‌وه‌ی خوا لیبی خۆش بیټ .

وه ئایه پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه‌یفه‌رموه : ((مَنْ لَمْ يَدَعْ قَوْلَ الزُّورِ ، وَالْعَمَلَ بِهِ ، فَلَيْسَ لِلَّهِ حَاجَةٌ فِي أَنْ يَدَعَ طَعَامَهُ وَشَرَابَهُ)) (٣) ، واته : هه‌ر که‌سیک واز له درۆ و

(١) [رواه أحمد والطبراني وصححه العلامة الألباني] .

(٢) [رواه الترمذي والحاكم وصححه العلامة الألباني] .

(٣) [رواه البخاري]

کارپیکردنی و کاروکرداری نه‌فامی نه‌هینیت ته‌وا خوای په‌روه‌ردگار هیچ پیوستی نیه به‌وهی که وازهینیت له خواردن و خواردنه‌وهی .

که‌وابوو نزیکبونه‌وه له خوای په‌روه‌ردگار ته‌وا و کامل ناییت به رۆژووگرتن و وازهینان له ئاره‌زووه رواله‌تیه‌کان وه‌ک : خواردن و خواردنه‌وه و جووتببون ، ئیلا دواى نزیکبونه‌وه نه‌بییت لئی به‌وازهینان له هه‌وا و ئاره‌زووی په‌نهانه‌کانی و ده‌روون له درۆ و غه‌بیته و قسه‌هینان و بردن و گالته و پیرابواردن و فیززلی و له‌خوبایی بوون و خوبه‌رزکردنه‌وه له زه‌ویدا و سه‌رجه‌م سته‌مکردنه‌کان ، سته‌مکردن له خۆت و له جگه له خۆت له که‌سه‌که بیته یان له مال نامووسی که‌سه‌که .

بۆیه خوشکی گوێرایه‌ئم : هیوادارم ئاگات له‌م تاوان و سه‌ریپچه‌په‌نه‌بیته

له‌ره‌مه‌زاندان :

ئهو تاوانانهی که پێویسته ئافرهتان له

ره مه زاندا زیاتر ئاگاداری بن

﴿ خوشکه کهم ئاگاداری تاوانهکانی زمان به ﴾

به پراستی هه ندىك ئافرهتی موسلمان رۆژ به رۆژوو ده به نه سه ر و شه و بۆ شه ونوێژ هه لده ستن به لام ئازاری پیاوان و ئافره تانی موسلمانان دده ن ، و ناموس و که سایه تیان ده که ن به مه به ستیک بۆ ناوازه یی و بواریك بۆ پیکه نین و گالته جاری . به لام تۆ خوشکی موسلمانم بزانه که خوای په روه ردگار ئه فه رمی : ﴿ مَا يَلْفُظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدَيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ ﴾ (ق : ۱۸) ، واته : مروّف هه یچ شتیك نادر کینیت ئیلا چاودیری به سه ره وه یه و ده یژمی ریت بۆ یان له سه ری .

هه ر بۆیه خوای بالاده ست ده فه رمی : ﴿ وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ كِرَامًا كَاتِبِينَ يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ ﴾ (الانفطار : ۱۰ . ۱۲) .

که وابوو پێویسته له سه ر ئافره تی کامل و تیگه یشتو که زمانى رابه یینیت له سه ر پاککردنه وه و پاکراگرتن ، و قسه نه کات ئیلا قسه ی سوود به خش و سوومه ند نه بیته بۆ خووی و جگه له خووی و هه ولبدات له گه ل نه فسی خویدا له سه ر ئه م کاره ، تاکو رابیت له سه ر خیر و چاکه و بیته خوړه وشتیك بۆی دوربکه ویته وه له خراپه و بیته شتیکی قیزه ون و رقلیبوو لایدا .

□ (محمد) سی کورپی (واسع) به (مالک) سی کورپی (دینار) سی ووت :
 ئەهی باوکی (یحیی) پاراستنی زمان قورس و گران تره لای خه‌لکیدا له پاراستنی
 دینار و درهم .

□ وه (ابن عباس) رضی اللہ عنہ له گه‌ل زمانی خوئی ددوا ، و ده‌یفه‌رموو : ئەهی زمان
 خیر و چاکه بلئی ده‌ست که‌تت ده‌ییت ، یان بیده‌نگ به له شه‌ر سه‌لامه‌ت ده‌بی .
 که‌وابوو وریابه خوشکه‌که‌م له‌وهی که‌ زمانت به‌ره‌هایی بدویت له‌شتی پووچه‌ل
 و تازاردانی موسلماناندا ، پیغه‌مبه‌ری خوا صلی اللہ علیہ وسلم فه‌رموو یه‌تی : ((إِنَّ الْعَبْدَ يَتَكَلَّمُ
 بِالْكَلِمَةِ مَا يَتَّبِعُ فِيهَا ؛ يَزُلُّ بِهَا إِلَى النَّارِ أَوْ يُبْعَدُ مِمَّا بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ)) (١) ، واته :
 له راستیدا ره‌نگه‌ به‌نده وشه‌یه‌ک بلییت به‌بی گوی پیدانی ، که‌چی ده‌یخاته‌ ناگری
 دۆزه‌خه‌وه زیاتر له‌ دووری نیوان رۆژه‌ه‌لا‌ت و رۆژتاوا .

وه له (عقبه) سی کورپی (عامر) سه‌وه ئه‌فه‌رمویت وتم : ئەهی پیغه‌مبه‌ری
 خوا صلی اللہ علیہ وسلم چی سه‌رفرازمان ده‌کات ؟ ئه‌ویش فه‌رموو یه‌تی : ((أَمْسِكْ عَلَيْكَ لِسَانَكَ ،
 وَلَيْسَعَكَ بَيْتُكَ ، وَابْنُكَ عَلَى خَطِيئَتِكَ)) (١) ، واته : زمانت بگره ، و بمینه‌وه له
 ماله‌که‌تدا ، وه‌ بگری له‌سه‌ر هه‌له‌ و تاوانه‌کانت .

(١) [متفق علیه] .

(١) [رواه الترمذي وحسنه ، وصححه العلامة الألباني في صحيح وضعيف سنن الترمذي ، برقم :

٢٤٠٦ ، وفي الصحيحة برقم : ٨٨٨] .

□ پرسیارکرا له پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ له باره‌ی ئه‌وه‌ی که چی زۆرینه‌ی خه‌لک

ده‌باته ئاگره‌وه ؟ ئه‌ویش فه‌رمووی : ((الْمَمُّ وَالْفَرْجُ))^(۲) ، واته : دهم و عه‌وره‌ت .

□ وه کاتیک که (معاذ) سی کوری (جبل) پیی فه‌رموو : ئایه ئیمه تاوانبار

ده‌بین له‌سه‌ر ئه‌وه‌ی که ده‌یلین ؟ ئه‌ویش فه‌رمووی : ((تَكَلِّتَكَ أُمَّكَ يَا مُعَاذُ ! وَهَلْ

يَكْبُ النَّاسَ عَلَى وُجُوهِهِمْ فِي النَّارِ . أَوْ قَالَ : عَلَى مَنَاخِرِهِمْ . إِلَّا حَصَائِدُ أَلْسِنَتِهِمْ !؟

((^(۳) ، واته : ئه‌ی (معاذ) له‌بار دایکت برۆشتایه‌ی ، ئایه خه‌لکی ناخرینه

ئاگره‌وه له‌سه‌ر روویان - یان فه‌رمووی : له سه‌ر لوت - ئللا له ده‌ره‌نجامی زمانیان

نه‌بیّت .

□ وه پیغه‌مبه‌ری خوا هه‌والی داوه که زینای زمان قسه کردنه^(۴) ... واته :

وته‌ی و قسه پووچه‌ل و خراپه ، هه‌ر بۆ ئه‌مه‌شه پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه‌هی ده‌کات

له‌وه‌ی که ئافه‌رت وه‌صفی ئافه‌رت بکات بۆ می‌رده‌که‌ی ، چونکه وه‌کو ئه‌وه وایه که

سه‌یری بکات ، ئه‌وه‌تا پیغه‌مبه‌ری خوا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ ته‌فه‌رمی : ((لَا تُبَاشِرُ الْمَرْأَةَ الْمَرْأَةَ

(۲) [رواه الترمذي و صححه الحاكم وحسنه العلامة الألباني في صحيح سنن الترمذي ، برقم : ۲۰۰۴ ،

وفي الصحيحة برقم : ۹۷۷] .

(۳) [رواه أحمد والترمذي و قال حسن صحيح ، و صححه العلامة الألباني في السلسلة الصحيحة] .

(۴) [متفق عليه] .

، فَتَنَعْتُهَا لِرُؤُوسِهَا ، كَأَنَّهُ يَنْظُرُ إِلَيْهَا)) (١) ، واته : هیچ ئافره‌تێك ئافره‌تێکی تر وه‌صف نه‌کات بۆ می‌رده‌که‌ی هه‌روه‌ک ته‌وه‌ی سه‌یری بکات .

❖ خوشکه ژیره‌که‌م ئامان وریای درۆ به ❖

خوشکه ژیره‌که‌م بۆچی ته‌بیته‌ سوربین له‌سه‌ر درۆ ، له‌ کاتی‌که‌دا درۆ‌کردن سیفه‌تێکی به‌ خراپ باسکراوه ، و ئافه‌تێکی ترسناکه و زه‌هرمه‌ند ده‌بیته‌ ته‌وه‌ که‌سه‌ی که‌ موته‌له‌ده‌بیته‌ پێیه‌وه ، چونکه‌ زیان له‌ ئاین و دونیای ده‌گه‌یه‌نیت ؟!

ئایا خوشکه‌که‌م گویت له‌ فه‌رمووده‌ی پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ بووه‌ که‌ ته‌فه‌رموی : ((إِيَّاكُمْ وَالْكَذِبَ فَإِنَّ الْكُذِبَ يَهْدِي إِلَى الْفُجُورِ وَإِنَّ الْفُجُورَ يَهْدِي إِلَى النَّارِ وَإِنَّ الرَّجُلَ لِيَكْذِبُ وَيَتَحَرَّى الْكُذِبَ حَتَّى يُكْتَبَ عِنْدَ اللَّهِ كَذَّابًا)) (٢) ، واته : وریا و ئاگادارتان ده‌که‌مه‌وه‌ له‌ درۆ ، چونکه‌ درۆ سه‌رده‌کیشیته‌ بۆ تاوان و خراپه‌کاری ، و تاوان و خراپه‌کاریش سه‌ر ده‌کیشیته‌ بۆ ئاگری دۆزه‌خ ، وه‌ به‌راستی که‌سه‌ی واهه‌یه‌ ته‌وه‌نده‌ درۆده‌کات تا‌کو لای خوای په‌روه‌ردگار ناوی ده‌نوسری به‌ درۆزن !!!

ئایا خوشکه‌ به‌ریزه‌که‌م پیته‌ خوشه‌ لای خوای گه‌وره‌ بنوسریته‌ : (..... سی درۆزن) ؟! و له‌ رۆژی دوایدا بانگ بکریته‌ فلان که‌سه‌ی کچی فلان که‌سه‌ی (درۆزن) !!؟

(١) [رواه البخاري] .

(٢) [متفق عليه] .

ئایه ده‌زانیته خوشکه‌که‌م : درۆ یه‌کیکه له صیفه‌ته‌کانی دو‌پروان؟! ... به‌ئێ سویند به‌خوا درۆ یه‌کیکه له صیفه‌تی دو‌پروان ، پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ته‌فه‌رموی : ((أَرْبَعٌ مَنْ كُنَّ فِيهِ كَانَ مُنَافِقًا خَالِصًا ، وَمَنْ كَانَ فِيهِ خَصَلَةٌ مِنْهُنَّ كَانَتْ فِيهِ خَصَلَةٌ مِنَ النَّفَاقِ حَتَّى يَدْعَهَا : إِذَا حَدَّثَ كَذَبَ ، وَإِذَا أُوْتِمِنَ خَانَ ، وَإِذَا خَاصَمَ فَجَرَ ، وَإِذَا عَاهَدَ غَدَرَ)) (١) ، واته : چوار شت هه‌ن هه‌ر که‌سیک تیی‌دا بن‌ه‌وا دو‌پروویه‌کی ته‌واوه ، وه هه‌ر که‌سیک یه‌ک صیفه‌تی له‌وانه تیا بیته‌ه‌وا صیفه‌تیکی دو‌پرووانی تیدا‌یه تا‌کو وازی لی‌دینیت ته‌وه‌ش : که قسه ده‌کات درۆی تیدا ده‌کات ، وه ته‌گه‌ر سپاره‌یه‌کی پی بسپیردریت خیانه‌تی لی ده‌کات ، وه ته‌گه‌ر دژایه‌تی کرا زیاد ره‌وی ده‌کا له‌به‌رامبه‌ره‌که‌ی ، وه ته‌گه‌ر په‌یمانیک بدات غه‌در و خیانه‌تی تیدا ده‌کات .

وه وریابه خوشکه‌که‌م له شایه‌تی درۆ ، چونکه ته‌م کاره له تاوانه گه‌وره‌کانه ، هه‌روه‌کو پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ فه‌رموویه‌تی : ((أَلَا أُنَبِّئُكُمْ بِأَكْبَرِ الْكِبَائِرِ ؟ الْإِشْرَاكُ بِاللَّهِ . وَعُقُوقُ الْوَالِدَيْنِ . أَلَا وَقَوْلُ الزَّوْرِ ، أَلَا وَشَهَادَةُ الزَّوْرِ ، وَكَانَ رَسُولُ ﷺ مُتَكِنًا فَبَجَلَسَ . فَمَا زَالَ يُكْرَرُهَا حَتَّى قُلْنَا : لَيْتَهُ سَكَتَ !)) (٢) ، واته : ئایه هه‌والتان نه‌ده‌می که گه‌وره‌ترینی تاوانه گه‌وره‌کان چین : شه‌ریک و هاوه‌ل‌پیراردان بو‌خوا و ته‌زیه‌تدانی دایک و باوک - وه له‌و کاته‌دا پالی دابووه‌وه و دانیشته - پاشان فه‌رموی

(١) [متفق عليه] .

(٢) [رواه البخاري] .

: وریابن له ووتته‌ی درۆ ، وریابن له‌شایه‌تی درۆ ، ووتیان : به به‌رده‌وامی دووباره‌ی ده‌کرده‌وه تاكو وتمان : خۆزگه‌ واز بئینیت .

﴿ خوشکه به‌هزره‌که‌م وریای غه‌بییه‌ت به ﴾

خوشکه‌که‌م وریای غه‌بییه‌تکردن به ، چونکه ئافه‌تیکی ترسناکه له ئافه‌ته‌کانی زمان ، و په‌روه‌ردگارمان نه‌هی لی‌کردوه له کتیبه‌ی پیرۆزه‌که‌یدا ، و نه‌نجامده‌ره‌که‌ی شوبه‌اندوو به بخۆری گوشتی براکه‌ی به‌مردوویی ، خوای بالاده‌ست فرمووییه‌تی : ﴿ وَلَا يَغْتَبَ بَعْضُكُم بَعْضًا أَيُحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيْتًا ﴾ (الحجرات : ۱۲) ، واته : هه‌ندیکتان غه‌بییه‌تی هه‌ندیکی ترتان مه‌که‌ن هه‌ریه‌ک له‌ئیه‌وه هه‌زده‌کات گوشتی براکه‌ی بخوات به‌مردوویییه‌تی .

له‌گه‌ل ئه‌وه‌شدا حوکمی غه‌بییه‌ت هه‌رامه ، و هه‌روه‌ها تووشبوونه پێیه‌وه ، وایلیه‌اتوو کۆر وکۆمه‌ل ده‌به‌ستریت به‌مه‌به‌ستی غه‌بییه‌ت و باسکردنی نامووسی خه‌لکی .

پێغه‌مبه‌ری خواش ﷺ پێناسه‌ی کردوو له‌ فرمووده‌یه‌که‌دا که تێیدا هاتوو ، به‌هاوه‌لانی فرمووه : ((أَتَدْرُونَ مَا الْغَيْبَةُ ؟)) ، واته : ئایا ئه‌زانن غه‌بییه‌ت چیه‌ ؟ ئه‌وانیش ووتیان خوای په‌روه‌ردگار و پێغه‌مبه‌ره‌که‌ی ﷺ ده‌زانن ، ئه‌ویش فرمووی : ((ذِكْرُكَ أَحَاكَ بِمَا يَكْرَهُ)) ، واته : ئه‌وه‌یه‌ که باسی براکه‌ت بکه‌یت به‌شتیک که پێی ناخۆش بیت . هاوه‌لان پێیان فرموو : ئه‌ی ئه‌گه‌ر ئه‌وه‌ی که وتمان له

براکه ماندا هه‌بوو ؟ پیغه‌مبه‌ری خواش ﷺ فه‌رمووی : ((إِنْ كَانَ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ
 اَعْتَبْتَهُ ، وَإِنْ لَمْ يَكُنْ فِيهِ مَا تَقُولُ فَقَدْ بَهْتَهُ)) (١) ، واته : ئە گەر ئەوهی که ووتت
 تیایدا بوو ئەوا غه‌بیه‌تیت کردوه ، به‌لام ئە گەر تیایدا نه‌بوو ئەوا بوه‌تانت بو کردوه .
 وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئە فه‌رموویت : ((لَمَّا عُرِجَ بِي مَرَزْتُ بِقَوْمٍ هُمْ أَظْفَارٌ مِنْ
 نُحَاسٍ ، يَحْمِشُونَ وُجُوهُهُمْ وَصُدُورَهُمْ ، فَقُلْتُ : مَنْ هَؤُلَاءِ يَا جَبْرِيلُ ؟ قَالَ : هَؤُلَاءِ
 الَّذِينَ يَأْكُلُونَ حُومَ النَّاسِ وَيَقَعُونَ فِي أَعْرَاضِهِمْ)) (٢) ، واته : کاتی‌ک که شه‌ورپه‌یم
 پیکرا به‌لای که‌سانیکدا تیبه‌ریم نینۆکیان هه‌بوو له فافۆن دروستکرا‌بوو ، دهم و
 چاو و سنگی خۆیانیان پیده‌رووشان ، منیش و وتم : ئە‌ی جبریل کین ئەو
 کۆمه‌له ؟ ئە‌ویش فه‌رمووی : ئەو کۆمه‌له ئە‌وانه‌ن که گوشتی خه‌لکی
 ده‌خۆن و قسه له نامووسیان ده‌که‌ن .

❖ **خوشکه‌که‌م نه‌که‌ی ووته‌ی ئە‌م بو‌ئه‌و ببه‌یت به‌مه‌به‌ستی ناشوب نانه‌وه له**

❖ نیوانیاندا (واته : النمیمه) ❖

نه‌میمه ئە‌وه‌یه که : ووته و قسه‌ی هه‌ندی‌ک له خه‌لکی ببه‌ی بو هه‌ندی‌کی
 تریان به شیوه‌یه‌ک که فیتنه و ئازاوه بنه‌یته‌وه له نیوانیاندا ، خوای په‌روه‌ردگار
 په‌یمانی داوه به خاوه‌نه‌که‌ی به وه‌یل وه‌کو و سزادانی‌ک بو‌ی ، ئە‌وه‌تا خوای

(١) [رواه مسلم] .

(٢) [رواه أحمد و أبو داود و صححه العلامة الألبانی] .

په‌روه‌ردگار ته‌فه‌رموی : ﴿ وَبِئْسَ لِكُلِّ هُمْزَةٍ لُّمَزَةٌ ﴾ (الهمزة : ۱) ، ته‌لین الهمزه : واته :
: قسه‌هینەر و قسه‌به‌ره .

وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ته‌فه‌رمویت : ((لا يَدْخُلُ الْجَنَّةَ نَمَامٌ)) (۱) ، واته :
ئه‌و که‌سه‌ی که قسه‌ به‌ینیت و قسه‌ ببات ناچیته به‌هسته‌وه .

﴿ نَامَانَ خُوشَكَه‌كَه‌م خُوتَ له دوو رووی بیاریزه ﴾

وریابه خوشکه ژیره‌که‌م له دوو‌رووی ، ئه‌وه‌ی که بو‌لای کۆمه‌لێک به
روویه‌که‌وه‌ دیت و بو‌لای کۆمه‌لێکی تر به‌روویه‌کی تره‌وه ، چونکه ئه‌و سیفه‌ته
کار و حالی دوو‌روانه ، خوای په‌روه‌ردگا ته‌فه‌رمویت : ﴿ مُدْبِدَيْنَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى
هَؤُلَاءِ وَلَا إِلَى هَؤُلَاءِ ﴾ (النساء : ۱۴۳) .

وه پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ته‌فه‌رمویت : ((تَجِدُونَ شَرَّ النَّاسِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ذَا
الْوَجْهِينَ ، الَّذِي يَأْتِي هَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ ، وَهَؤُلَاءِ بِوَجْهِهِ)) (۱) ، واته : خرابترین و شه‌رت‌ترین
خه‌لکی لای خوای په‌روه‌ردگار له رُوژی دوا‌بییدا دوو‌روانن ئه‌وانه‌ی که دیت بو‌لای
کۆمه‌لێک به‌روویه‌که‌وه و بو‌لای کۆمه‌لێکی تر به‌روویه‌کی تره‌وه . به‌واتای ئه‌وه‌ی :
که وه‌صفی که‌سیک ده‌کات له‌ رووه‌وه و زیاده‌روی ده‌کات له‌ مه‌به‌ستیک‌ی دنیا‌بییدا ،

(۱) [متفق عليه و اللفظ لمسلم] .

(۱) [متفق عليه] .

پاشان له نادیارى و ئاماده نه‌بوونیدا به خراپه له‌لای خه‌لکی باسی ده‌کات و عه‌یب داری ده‌کات .

﴿ خوشکه‌که‌م نه‌که‌ی له‌وانه بیته ﴾

﴿ که نه‌فرین و جنیودانیان کردووه‌ته پیشه‌یان ﴾

تافره‌تى موسلمان زمانى پاكه ، زمان پاك و گوفتار جوانه نه‌فرین و جوین و قسه‌ی ناشیرین نانا‌سیت ، ئاینی ئیسلام په‌روه‌رده‌ی کردوه شه‌رم‌ن و خو‌پاریز و ره‌وشت جوان و ئاکار جوان بیته ، خوشکه‌که‌م فه‌رمووده‌یه‌کی زۆر هاتووه له‌سه‌ر خراپى نه‌فرین - له‌عنه‌ت - و جنیودان ، له‌وانه‌ش فه‌رمووده‌ی : ((لَعْنُ الْمُؤْمِنِ كَقْتَلِهِ)) (١) ، واته : نه‌فرین‌کردن له‌که‌سى ئیماندار وه‌کو کوشتنى وایه .

وه ئه‌م فه‌رمووده‌ی : ((لَيْسَ الْمُؤْمِنُ بِالطَّعَّانِ ، وَلَا اللَّعَّانِ ، وَلَا الْفَاحِشِ ، وَلَا الْبَذِيءِ)) (٢) ،

واته : که‌سى ئیماندار تانه و ته‌شه‌رده‌ر ، و له‌عنه‌ت چى و ده‌م پیس نیه .

(١) [متفق علیه] .

(٢) [رواه الترمذي وحسنه ، وصححه العلامة الألباني في صحيح الجامع الصغير ، برقم : ٥٣٨١ ، وفي الصحيحة ، برقم : ٣٢٠] .

وه ئە فەرموویت : ((لَا يَكُونُ اللَّعَانُونَ شُفَعَاءَ ، وَلَا شُهَدَاءَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ)) (١) ،
واته : ئەوانەى که له عنەت دەکەن نه شه‌فاعەت دەکرین و نه‌ش له شه‌هیدان دەبن
له رۆژی دواییدا .

تەنانهت پینغه‌مبه‌رى خوا ﷺ نه‌هى کردوه له نه‌فرینکردن له ئازەلان و له با ،
ئەوه‌ش بۆ ئەوه‌ى زمانى موسلمان پاکبیت و هه‌یج شتی‌ک له‌که‌دار و لیلى نه‌کات .
وه سه‌باره‌ت به‌ جویندان ئەم کاره‌ به‌ لگه‌یه‌ له‌سه‌ر سه‌ریع تووره‌بوون و
په‌له‌کردن و گیلی ، هه‌ر لهم باره‌شه‌وه‌یه‌ پینغه‌مبه‌رى خوا ﷺ ئە فەرموویت : ((
سَبَابُ الْمُسْلِمِ فُسُوقٌ ، وَقِتَالُهُ كُفْرٌ)) (٢) ، واته : جویندان به‌که‌سى موسلمان
فاسقیته‌ ، و جه‌نگانیش له‌گه‌لیدا کوفره‌ .

هه‌روه‌ها نه‌هى ده‌کات له‌وه‌ى که جوین بدریت به‌ ئازەلان و ده‌فه‌رموویت : ((لَا
تَسُبُّوا الدِّيكَ ، فَإِنَّهُ يُوقِظُ لِلصَّلَاةِ)) (٣) ، واته : جوین و قسه‌ مه‌که‌ن به‌ که‌له‌شیر
چونکه‌ به‌ خه‌به‌رتان ئەهینیتته‌وه‌ بۆ نوێژ .

وه هه‌روه‌ها نه‌هى ده‌کات له‌جویندان و قسه‌کردن به‌نه‌خۆشى و ئە فه‌رموویت : ((
لَا تَسْبِيِ الْحُمَى ، فَإِنَّهَا تُذْهِبُ حَطَايَا بَنِي آدَمَ كَمَا يُذْهِبُ الْكَبِيرُ حَبَثَ الْحَدِيدِ)) (١) ،

(١) [رواه مسلم] .

(٢) [متفق عليه] .

(٣) [رواه أبو داود وصححه العلامة الألباني] .

(١) [رواه مسلم] .

واته : جوین و قسه مه که به تا چونکه تاوانه‌کانی نه‌وی ئاده‌م ده‌بات و ناهیتلیت هه‌روه‌کو چون کووره پیسی ئاسن لاده‌بات و ناهیتلیت .

که‌وابوو ته‌گه‌ر جویندان و قسه‌کردن به ئازهلان که عه‌قلیان نیه نه‌هی له‌سه‌ر بیت له شه‌ریعه‌تی ئیسلامدا ، جا چون جویندان و قسه‌کردن به مندالان و باو و باپیران و خیزان و هاو‌رییان و خزمه‌تکار دروسته و نه‌هی له‌سه‌ر نیه ، به‌لکو چون بیت بو‌ئه و که‌سه‌ی که - په‌نا به‌خوا - جوین به‌خوای په‌روه‌ردگار و پیغه‌مبه‌ره‌که‌ی ده‌دات؟! که‌وابوو خوشکه‌که‌م له‌خوا بترسه و وازیینه له‌عه‌نه‌تکردن و جویندان و قسه‌ی خراب .

﴿ خوشکه ژیره‌که‌م نامان وریای موسیقا و گۆرانی به ﴾

خوشکه‌که‌م پرسیاریکت لی‌ده‌که‌م : ته‌گه‌ر رۆژی دوایی بیت گۆرانی له کوی ده‌بیت ؟ ئایا له‌گه‌ل حه‌قدایه له‌په‌ره و نامه‌ی چاکه‌کاندایه ؟ یان له‌گه‌ل نا‌په‌وایدایه و له‌په‌ره و نامه‌ی تاوان و سه‌ریپچیه‌کانه ؟ خوا‌ی به‌رز و بلند ته‌فه‌رمویت : ﴿ وَمَنْ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي هُوَ الْحَدِيثَ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِعَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَٰئِكَ هُمُ عَذَابُ مُهِينٍ ﴾ (لقمان : ٦) ، (ابن مسعود) رضي الله عنه له تفسیری : ﴿ هُوَ الْحَدِيثُ ﴾ دا ده‌فه‌رمویت : ((سویند به (الله) ته‌مه گۆرانیه)) .

گۆرانیش له‌و ئافه‌ت و به‌لا به‌ربلاوانه‌یه که که‌وتووته‌هه‌موو مالیکه‌وه ، مه‌گه‌ر که‌سێک خوا ره‌حمی پیکردبیت که ته‌وه‌ش له‌گه‌وره‌ترین هۆکاره‌کانی دل‌ره‌قیه

، و پشت هه‌لکردنه له زیکر و یادی خوای په‌روه‌ردگار ، و خویندنه‌وهی قورئانه پیروژه‌که‌ی خوای په‌روه‌ردگار ، وه خۆشه‌ویستی لاواز ده‌بیټ له‌دلی خواونه‌که‌ی و خۆشه‌ویستیه‌که‌ بۆ خویندنه‌وهی قورئانه‌که‌ بیټ یان گوی لیگرتنی بیټ ، وه هه‌روه‌ها غه‌یره لاوازه‌کات له دلدا ، هه‌ر بۆ ئه‌مه‌شه زانایان ناویان لێناوه به‌وه‌ی که ریخۆشکار و ڕیره‌وی داوین پیسیه ، و شمخال‌ی شه‌یتانه .

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئه‌فه‌رمویټ : ((لَيْكُونَنَّ مِنْ أُمَّتِي أَقْوَامٌ يَسْتَحِلُّونَ : الْحَرْ ، وَالْحَرِير ، وَالْحُمُر ، وَالْمَعَارِف)) (١) ، واته : کۆمه‌لانی‌ک له ئۆمه‌ته‌که‌م ده‌بیټ و ده‌رده‌که‌ون که داوین پیسی و ئاوریشم و مه‌ی و ئامیره‌کانی گۆرانی و موسیقا‌ه‌لال ده‌که‌ن .

که‌وابو خوشکی موسولمانم له‌خوا بترسه و دل‌ت پاک بکه‌روه‌ه له‌خۆشویستنی گۆرانی ، وه پیویسته له‌سه‌رت ده‌ست بگه‌رت به‌قورئانی پیروژه‌وه ، چونکه‌ ئه‌مه‌ ڕووناکیه‌کی ڕوونه‌ و ڕیگه‌یه‌کی ڕاسته و به‌رنامه‌ ڕیک و دروسته‌که‌ی خوای په‌روه‌ردگار که هه‌رکه‌سیک یه‌ک پیتی لیبخوینیته‌وه بۆی ده‌بیټ به‌ چاکه ، و چاکه‌ش ده‌بیټ به‌ ده‌ی هاوشیوه‌ی خۆی ، که‌وابو به‌نیعمه‌تیکی گه‌وره‌ی بزانه و به‌ به‌ریزترین نیدراوی بزانه .

(١) [أَخْرَجَهُ الْبُخَارِيُّ تَعْلِيْقًا بِصَيْغَةِ الْجُزْم ، و وصله الطبراني والبيهقي وابن عساکر وأبو داود ، و صححه العلامة الألباني في : سلسلة الأحاديث الصحيحة ، برقم : ٩١] .

﴿ خوشکه سه‌نگینه‌که‌م ناگات له گالته پیکردن بیت به ده‌سته خوشکه‌کانت ، یان

به هر که سیکی تر ﴾

خه‌لکی هه‌موو له باوکه ئاده‌من ، و باوکه ئاده‌میش له خۆل دروست کراوه ...

که‌واته تاییه لایه‌قه بو که‌سیک که ئه‌صله‌که‌ی خۆل بیت گالته بکات به‌وانی تر !؟

خوای په‌روه‌ردگار ئه‌فه‌رموی : ﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخَرُ قَوْمٌ مِنْ قَوْمٍ عَسَى

أَنْ يَكُونُوا خَيْرًا مِنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِنْ نِسَاءٍ عَسَى أَنْ يَكُنَّ خَيْرًا مِنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنْفُسَكُمْ وَلَا

تَنَابَرُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الْأَسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتُبْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴾ (

الحجرات : ۱۱) ، وه واتای گالته پیکردنیش ئه‌وه‌یه که : که‌سیک بیته‌در و بی نرخ

بکه‌یت ، یان که‌سیک ناگادار بکه‌یته‌وه له‌سه‌ر عه‌یب و که‌م و کورتی یه‌کیکی تر

به‌شیوه‌یه‌که که پیی پیبکه‌نیت . جاری واش به ووته ده‌بیت ، وه جاری واش به

گیرانه‌وه و باسکردنی له کردار و گوفتار دوا جاریش به ئیشاره‌ت و ئامازه‌پیکردن .

عائیشه - ره‌زا و په‌همه‌تی خوای لیبت - ئه‌فه‌رمویت : لاسایی که‌سیکم کردوه

له پیش پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ، ئه‌ویش پیی فه‌رمووم : ((مَا أَحَبُّ أُنِي حَكَيْتُ

إِنْسَانًا ، وَأَنْ لِي كَذَا وَكَذَا))^(۱) واته : سویند به‌خوا هه‌زناکه‌م و پیم خوش نیه

لاسایی که‌سیک بکه‌مه‌وه و ئه‌وه‌نده و ئه‌وه‌نده‌شم هه‌بی .

(۱) [رواه أبو داود والترمذي وصححه ، وصححه الألباني في صحيح سنن أبي داود ، برقم : ۴۸۷۷] .

که‌وابوو خوشکی موسڵمانم له‌خوا بترسه و پارێزگاری بکه له تاینه‌که‌ت ، و ناگاداریش به له‌وهی که گالته و رابویری بکه‌ی به یه‌کیک له‌بهنده‌کانی خوا ، به تاییه‌ت ته‌هلی چاکه و ته‌وانه‌ی که به‌رده‌وامن له‌سه‌ر جیبه‌جیکردنی تاین و پابه‌ندن پیوه‌ی .

شیخی به‌ریز و پایه‌به‌رز (ابن باز) - به‌ره‌مه‌ت بی‌ت - ته‌فه‌رمویت : ((
گالته‌کردن به تاینی ئیسلام یان هه‌ر شتی‌ک له تاینی ئیسلام کوفری گه‌وره‌یه ، و هه‌ر که‌سی‌کیش گالته‌بکات به‌خاوه‌ن تاین و ته‌وانه‌ی که پارێزگاری ده‌که‌ن له‌سه‌ر نوێژه‌کانیان به‌هۆی دیندارییه‌که‌یان‌وه و پارێزگاریان له‌سه‌ر تاینه‌که‌یان ، ته‌وانه به‌گالته‌کردن به تاین ده‌ژمی‌دری‌ت ، بۆیه ته‌و جو‌ره‌که‌سانه‌دروست‌نیه‌له‌ گه‌لیاندا دابنیشری‌ت و هاو‌ریه‌تی بکری‌ن ، به‌لکو ته‌بی‌ت ئینکاریان لی‌بکری‌ت و وریابکری‌نه‌وه له‌و کاره‌یان و له‌هاو‌ریه‌تی کردنیان)) .

سه‌ریپچی ئافه‌ه‌تان له‌ره‌مه‌زاندا

به‌راستی سه‌ریپچی ئافه‌ه‌تان له‌ره‌مه‌زاندا زۆرن و هه‌مه‌جو‌رن هه‌یانه‌په‌یوه‌سته به‌رۆژوو‌وه و هه‌شیانه‌په‌یوه‌سته به‌شه‌ونوێژ و ته‌راو‌بچه‌وه (القیام) ، وه‌هه‌شیانه سه‌ریپچی گشتی یه‌ و ئافه‌ه‌تان ته‌نجامی ده‌ده‌ن له‌ره‌مه‌زان و جگه‌له‌ره‌مه‌زاندا ، پی‌ویستیش له‌سه‌ر ئافه‌ه‌تی موسڵمان ته‌وه‌یه‌که‌له‌ره‌مه‌زاندا و له‌جگه‌له‌ره‌مه‌زاندا واز له‌و سه‌ریپچیانه ، بۆیه پیم‌خۆش بوو هه‌ندی‌ک له‌و سه‌ریپچیانه‌ی که

زۆرینهی ئافره‌تان له ږه‌مه‌زاندایه‌ تیی ده‌که‌ون ، و تووشی ده‌بن بڅه‌مه‌روو به‌ لکو لیی به‌ ئاگابن و وازیان لیبه‌ینن و ته‌وبه‌یان لی بکه‌ن و بگه‌رینه‌وه‌ بۆ لای په‌روه‌ردگاریان ،
له‌وانه‌ش :

۱ - پېشوازیکردنی هه‌ندیک له‌ ئافره‌تان بۆ ږه‌مه‌زان هه‌روه‌کو چۆن پېشوازی له‌ مانگه‌کانی تری جگه‌ له‌ ږه‌مه‌زان ده‌که‌ن ، بۆیه‌ ده‌بینیت نه‌ نیه‌تییکی چاکیان هه‌یه ، و نه‌ش عه‌زیمه‌تیا ن هه‌یه‌ له‌ سه‌ر تاعه‌ت و عیبا ده‌ته‌وه ، و نه‌ش ته‌وبه‌یه‌کی راس‌ت ده‌که‌ن له‌ سه‌ر تاوانه‌کان ، و بریاری ئه‌وه‌شیان نه‌داوه‌ که‌ ئه‌م مانگه‌ بکه‌نه‌ سه‌ره‌تایه‌ک بۆ گه‌رانه‌وه‌ و وازه‌ینانی له‌ تاوان .

۲ - وه‌یه‌کی تر له‌ سه‌رپېچیه‌کانی ئافره‌ت له‌ ږه‌مه‌زاندایه‌ وه‌یه‌ که‌ ږه‌مه‌زان ده‌که‌نه‌ مانگی خواردن و خواردنه‌وه .

ده‌بینیت هونه‌ری له‌ شت و مه‌کی خواردن و سک تیرکردن و زۆرخۆری ده‌کات ، و به‌شی زۆری رۆژه‌که‌ی له‌ چیشته‌خانه‌ی مالله‌که‌یدا به‌سه‌رده‌بات ، هه‌موو رۆژیک هونه‌ری له‌ ئاماده‌کردنی خواردنی تازه‌ زیاد ده‌کات و له‌م کاره‌شیدا پشت به‌ هه‌نیک کتییی ئاماده‌کراو ده‌به‌ستیت له‌ هونه‌ری چیشته‌ لێنان و ئاماده‌کردنی .

به‌شیوه‌یه‌که‌ لێنایه‌ته‌وه‌ له‌ دروستکردنی ئه‌م خواردنانه‌ و ئاماده‌کردنی خواردنه‌وه‌کان ئیلا تووێزیک پېش مه‌غریب نه‌بیته‌ به‌ چه‌ند ده‌قیقه‌یه‌ک ، وه‌ به‌م شیوه‌یه‌ رۆژه‌که‌ی به‌ ته‌واوی ده‌فه‌وتیت به‌ بی ئه‌نجامدانی زیکر یان عیبا ده‌ت یان

قورئاخویندن یان فیروبونی ئەوهی که پیویسته بییت و بزانییت له حوکمه‌کانی رۆژوو .

کاری سه‌رسوڕهینه‌ریش ئەوه‌یه ئەو خواردنه‌ی ئەو ئافره‌ته گران‌ترین و به‌هاترین کاتی تیدا به‌سه‌ر برد جگه له که‌میکی نه‌بییت ناخوڕییت ، پاشان دوا‌ی ئەوه فری‌ده‌دریته کیسه‌ی زبله‌وه !!

پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ئە‌فه‌رمو‌یت : ((مَا مَلَأَ آدَمِيَّ وَعَاءٌ شَرًّا مِنْ بَطْنِهِ ، بِحَسْبِ ابْنِ آدَمَ لُقَيْمَاتٌ يُقْمِنَ صُلْبَهُ ؛ فَإِنْ كَانَ لَا مَحَالَةَ : فَتُلْتُ لِطَعَامِهِ ، وَتُلْتُ لِشَرَابِهِ ، وَتُلْتُ لِنَفْسِهِ)) (١) .

به‌لام خوشکه‌که‌م : بو‌ خو‌ رزگارکردن له‌م کاره‌هه‌له‌یه ده‌توانین ئەم کرداران‌ه‌ی خواره‌وه ته‌نجام بده‌ین :

أ - ده‌ست به‌ خو‌وه‌گرتن و که‌م ره‌ویکردن له‌ تاماده‌کردنی خو‌اردن و خواردنه‌وه ، نه‌کردنی به‌ شیک‌ی زۆر له‌ خو‌اردن .

ب - ئیکتیفا‌کردن به‌ جو‌ریک یان دوو جو‌ر خو‌اردن .

ج - تاماده‌ نه‌کردنی ئەو خو‌اردنان‌ه‌ی که پیویستی به‌ کاتیکی زۆر هه‌یه .

(١) [رواه أحمد والترمذي وابن ماجه و صححه العلامة الألباني] .

د - ئافرهتانى مالىك يارمەتى يەكتر بدەن لە نىوان خۇياندا ، ھەر جارە و يەككىيان كارەكان راپەرېنىت ، بەلام ئەوانى تر خەرىكى عىبادەت و زىكرکردن و قورئانخویندن بن .

۳ - لە سەر پىچىيەكانى ئافرهتان لە رەمەزاندا سەردان کردنىكى زۆرە لە نىوان يەكتردا ، بەم كارەيان كاتىكى زۆر دەفەوتىنن كە دەتوانن بەروبومى کردارى چاكە بەدەست بىنن لە نزيك بوونەويان لە خواى پەرودگار ، بۇ نمونە سەردانىك كە يەك كاترمىرى پىدە چىت ، ئەم كاترمىرە ئافرهت دەتوانىت دوو جوزئى تەواوى قورئانى پىرۆزى تىدا بخوینىت ، بەم شىوہ دەتوانىت لە مانگى رەمەزاندا دووجار خەتمى قورئانى پىرۆز بکات تەنھا بە ئىستغلالکردنى ئەم يەك كاترمىرە ، ئىتر چۆن ئەگەر سەردان کردنە كە درىژ بىتەوہ بۇ چەند كاترمىرىكى دوور و درىژ ؟

۴ - يەككى تر لە سەرىپچىيەكانى ئافرهتان لە رەمەزاندا ئىستىغلالکردنى تەلەفۇنە بۇ غەيبەتکردن و قسەھىنان و بردن و گالتەجارى بە خواردنى عىرض و نامووسى پىاوان و ئافرهتانى موسولمان ، ئەم كۆمەلە ئافرهتەنە خواى پەرودگار نىعمەتى خۇى رشتوہ بەسەرياندا بەوہى كە كەسىك خزمەتكارى دەكات و نارەحەتى و زەھمەتى چىشت لىنان و پاك کردنەوہى گرتوہتە ئەستۆ لە برى ئەوہى كە شوكرى خواى پەرودگار بکەن و عىبادەت و تاعەتى خوا بکەن لەم مانگەدا ، كەچى دەبىنىت كاتەكانيان بە فېرۆ دەدەن و لە دەست دەدەن بە وتى وتى و غەيبەتکردن

قسه هینان و بردن و درۆکردن و بوهتانکردن ، وه ته‌گهر قسه بکه‌ی له‌گه‌ل ههر یه‌کی‌کیاندا ئەوا ته‌لین : ((سنگی خۆمان فراوان و ئاسوده ده‌که‌ین)) ئای له‌ بویری ئەم ئافره‌ته ، ئایه ئەم فه‌مووده‌ی پیغه‌مبه‌ری خوات صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نه‌بیستوه : ((من لم يدع قول الزور ، والعمل به ، فليس لله . تعالى . حاجة في أن يدع طعامه ، وشربه)) (١) ، واته : هه‌رکه‌سێک واز له‌ قسه‌ی درۆ و کارپێکردنی و کاروکرداری نه‌فامی نه‌هینیت ئەوا خوای په‌روه‌ردگار هیچ پێویستی به‌وه نیه که وازی‌بیت له‌خوارن و خواردنه‌وه .

وه ئایه گوئیستی ئەم فه‌رموده‌یه نه‌بویته که تییدا هاتوه : ((فَإِذَا كَانَ يَوْمُ صَوْمِ أَحَدِكُمْ ؛ فَلَا يَرْفُتْ ، وَلَا يَصْحَبْ ، فَإِنْ سَابَهُ أَحَدٌ أَوْ قَاتَلَهُ فَلْيَقُلْ : إِنِّي امْرُؤٌ صَائِمٌ)) (١) ؟!

که‌وابوو پێویسته له‌ سه‌ر ئەم کۆمه‌له‌یه که له‌ خوای په‌روه‌ردگار بترسن و ده‌سته‌ه‌لگرن له‌ خوردنی گوشتی موسولمانان و ناموسیان ، وه ته‌گهر واز نه‌هینن ئەوا ته‌نها ئەمه‌یان بو‌ ده‌می‌نیته‌وه که له‌م فه‌رموده‌ی پیغه‌مبه‌ری خوادا صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هاتوه : ((رَبِّ صَائِمٍ حَظُّهُ مِنْ صِيَامِهِ الْجُوعُ وَالْعَطَشُ)) (٢) .

(١) [رواه البخاري] .

(١) [متفق عليه] .

(٢) [رواه أحمد وابن ماجه ، وصححه العلامة الألباني في صحيح الترغيب والترغيب ، وفي صحيح الجامع الصغير

، برقم : ٣٤٩٠] .

٥ - یه کێکی تر له سه‌ریپچیه‌کانی ئافره‌تان له‌مه‌زانداندا نه‌فامی و نه‌زانین به‌ئه‌حکامه‌کانی رۆژوو ، ئهم ئافره‌ته رۆژوو ده‌گریت هه‌ر وه‌کو چۆن جگه له‌وه‌ی که رۆژوو که‌ی وه‌کو عاده‌ت و باویک ته‌نجام ده‌دات ، ده‌بینیت نه‌ پێویسته‌کانی رۆژوو ده‌ناسیت ، نه‌ش سوننه‌ت و ئادابه‌کانی ، وه‌ نه‌ش به‌تالکهره‌وه‌کانی ، وه‌ ئهم جوهره ئافره‌ته‌ش به‌بێگومان ته‌گه‌ری ته‌وه‌ی هه‌یه که بکه‌ویته زورینه‌ی تاوانه‌کانه‌وه .

٦ - وه‌ له سه‌ریپچیه‌کانی ئافره‌تان له‌ مه‌زانداندا خۆسه‌رقالک‌کردنیانه به‌ پێشبرکێ و زنجیره‌ فلیمه‌کانه‌وه و جگه له‌ مانه له‌ به‌رنامه‌ بێ نرخه‌کان ، ئهم ئافره‌ته زۆرینه‌ی کارمیری شه‌وانی به‌ سه‌یرکردنی ئهم شتانه به‌ سه‌رده‌بات ، له‌ کاتی‌کیشدا ته‌ولاتر وایه‌ بۆی که ئه‌و شه‌وه‌ی زیندوکاته‌وه به‌ عیباده‌ت و زیکر شوکر و خۆبندنه‌وه‌ی قوتانی پیرۆز و به‌ په‌رستش به‌سه‌ریبات .

٧ - یه‌ کێکی تر له سه‌ریپچیه‌کانی ئافره‌تان له‌ مه‌زانداندا رۆیشتنی ئافره‌تانه به‌ته‌نها له‌ گه‌ل شو‌فیره‌کاندا بۆ ناو بازار ، له‌ گه‌ل دانه‌پوشراویتیان داپۆشینکی ته‌واو ، به‌م کاره‌یان تاوانیکی زۆر به‌ده‌ست دینن ، له‌وانه : مانه‌وه‌ی به‌ ته‌نها له‌ گه‌ل شو‌فیره‌کاندا ، له‌ کاتی‌کدا که له‌ ته‌هلی عیلم فه‌توایان داوه به‌حه‌رامیتی ئهم کاره ، وه‌ له‌وانه‌ش خۆدانه‌پۆشین و ده‌رخستنی هه‌ندیک جوانی و رازاوه‌یه‌ک که خوا فه‌رمانی‌کردوه به‌ داپۆشتنی ، وه‌ هه‌روه‌ها تووشکردنی جگه له‌خۆی به‌ فیتنه و خستنیه‌ ته‌وه‌ی که تووشی سه‌یرکردنی حه‌رامی ببن ، وه‌ له‌وانه‌ش بوون به‌هۆی ته‌وه‌ی

که گومانی خراپی پی بریت هه‌رچه‌نده ئافره‌تیکى پاك و خۆپاریزیش بیټ
ومه‌به‌ستی خراپی نه‌بیټ .

٨ - یه‌کی تر له سه‌ریپچیه‌کانی ئافره‌تان له ره‌مه‌زاندای زۆر رۆیشتنیان بۆ
بازاره‌کان و هاتووچۆکردنیان به‌ نیو بازاردا به‌ی زه‌روورته و پیویستی ، وه‌ زۆرینه‌ی
ئافره‌تان به‌ته‌نها ده‌رۆن بۆ بازار و خه‌لوه‌ له‌ نیوان خۆی و فرۆشیاره‌که‌دا رۆوده‌دات له
فرۆشگا‌که‌دا ، وه‌ به‌م کاره‌ی خراپه‌یه‌کی گه‌وره‌ رۆوده‌دات له‌ قسه‌ی خۆشکردن له
نیوان ئافره‌ت و فرۆشیاره‌که‌دا و سه‌یرکردن ، و ره‌نگه‌ بگاته‌ ده‌ستپێوه‌دان و
تیکه‌لبوون و جگه‌ له‌مانه‌ش له‌ شه‌ر و خراپه‌کاریه‌کان ، که‌وابوو پیویسته‌ له‌سه‌ر
ئافره‌تی ره‌وشت به‌رز و پاك دوور بکه‌ویته‌وه‌ له‌ شوینی گومان ، و دووربگریټ له‌و
شوینانه‌ی که‌ تیکه‌لاوی و سه‌یرکردنی فرۆشیارانێ تیا رۆوده‌دات و به‌رامبه‌ربه‌ تۆ ،
و پابه‌ند بیټ به‌پۆشاکى حه‌یا و حیشه‌ته‌وه‌ تاكو ته‌ماحکاران ته‌ماحی تیینه‌که‌ن
یان خراپه‌کاران هه‌یرشی بۆ نه‌به‌ن .

٩ - له سه‌ریپچیه‌کانی ئافره‌تان له ره‌مه‌زاندای رۆیشتنی هه‌ندیك له ئافره‌تانه
بۆ مزگه‌وت بۆ ته‌نجامدانی نوێژی عیशा و ته‌راویح به‌ ته‌واوی خۆپازاوه‌ی و
بۆنخۆشکراوی و خۆده‌رخستن و سفوریه‌وه ، پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ ته‌فه‌رمویت : ((اَيُّمَا
امْرَأَةٍ تَطَيَّبَتْ ، ثُمَّ خَرَجَتْ ، تُرِيدُ الْمَسْجِدَ ، لَمْ تُقْبَلْ لَهَا صَلَاةٌ حَتَّى تَغْتَسِلَ)) (١) ،

(١) [رواه البيهقي و صححه العلامة الألباني] .

واته : هەر ئافره‌تیەک خۆی بۆن خۆشکات و پاشان ده‌ریچیت بۆ مزگه‌وت ، نوێژه‌که‌ی لێوه‌رناگیریت تاکو خۆی نه‌شوات .

وه ئه‌فه‌رمویت : ((أَيُّمَا امْرَأَةٍ اسْتَعْطَرَتْ ، فَمَرَّتْ عَلَى قَوْمٍ لِيَجِدُوا رِيحَهَا ، فَهِيَ زَانِيَةٌ ، وَكُلُّ عَيْنٍ زَانِيَةٌ)) (٢) ، واته : هەر ئافره‌تیەک خۆی بۆخۆش بکات و پاشان ده‌ریچیت ، و تیپه‌ر بیت به‌لای خه‌لکی‌کدا و بۆنی بیستن ئه‌وا وه‌کو ئه‌وه وایه که داوین پیسی کردبیت و هه‌موو چاوی‌کیش داوین پیسی ده‌کات .

که‌وابوو خوشکی موسولمانم له‌خوا بترسه ، و نه‌فسی خۆت مه‌خه‌ره تاوانه‌وه و بشزانه ئه‌وه‌ی که له لای خوای په‌روه‌ردگار له ره‌حمه‌ت و لێخۆشبوون و رزگاربوون له ئاگر به سه‌ریپچی به ده‌ست نایه‌ت ، به‌لکو به گوێرایه‌لی و پابه‌ندبوونت به ده‌ست دیت به‌وه‌ی که له قورئان و سونه‌تدا هاتوه .

١٠ - وه یه‌کیی تر له سه‌ریپچه‌کانی ئافره‌تان له په‌مه‌زанда تی‌که‌ل بونیانه له‌گه‌ل پیاواندا له‌کاتی ده‌رچونیان له مزگه‌وت دوا‌ی نوێژی ته‌راویح . له کاتی‌کدا پیویسته له‌سه‌ریان پیش پیاوان بکه‌ون له ده‌رچونیان له مزگه‌وت ، پیکردنیان به‌که‌نار و لیواری ریگا و بانه‌کاندا بیت ، چونکه ئه‌م کاره باشتر و ستره‌ر بۆیان ، پیغه‌مبه‌ری خوا ﷺ به‌و ئافره‌تانه‌ی که بینیا‌نی تی‌که‌ل‌بوونه له‌گه‌ل پیاواندا فه‌رموی : ((اسْتَأْخِرْنَ ، فَإِنَّهُ لَيْسَ لَكُنَّ أَنْ تُحَقِّقْنَ الطَّرِيقَ ، عَلَيْكُنَّ بِحَافَاتِ

(٢) [رواه أبو داود والترمذي وحسنه العلامة الألباني] .

الطَّرِيقِ)) (۱) ، واتە : بىدەنە كەنار و لىۋارى رېگا و لاکەون ، چونكە بۇ ئىۋەي ئافرەت نىيە رېكردن بە ناۋەپراستى رېگادا ، بەلكو پىۋىستە لە سەرتان كەنار و لىۋارى رېگا بگرن .

۱۱ - وە لە سەرىپچىيەكانى ئافرەتان لە رەمەزاندە سارد بونەۋەي ئافرەتان لە عىبادەت و زىكر كاتىك كە تۈۋشى سۈرى مانگانە يان زەيسانى دەبن ، لە گەل ئەۋەشدا كە ئەۋ ئافرەتەي كە تۈۋشى بوۋە دەتۈۋى قورئان بھۆينىت و گۈيى لىبگىرەت ، وە ھەرۋەھا دەتۈۋىت زۆرىك لە تاعەت و عىبادەتە كان ئەنجامبەدات لە كاتى سۈرى مانگانە كەيدا ، وەكو بەردەۋامبۈۋى لەسەر زىكر كەردن و پارانەۋە و خۈيىدەنەۋەي كىتەبە سۈدبەخشەكان و گۈيگرتن لە بەرنامەي قورئانى پىرۆز و جگە لەمانە لە كارە سۈدبەخشەكان .

۱۲ - وە لە سەرىپچىيەكانى تىرى ئافرەتان لە رەمەزاندە : فەتاندن و لە دستدانى دە شەۋى كۆتايى رەمەزان بۇ خۇ ئامادەكەردن و پىشۋازىكەردن لە جەژن ئەۋەش بە ھاتۈۋچۆكەردن و گەپران بەناۋ بازارەكاندا بۇ كرىنى جەل و بەرگى تازە ، يان ھاتۈۋچۆكەردن لەسەر خەيات و كاروبارە ئافرەتەيەكان ، ئەم كارەش پىچەۋانەي رېگە و رېبازى پىغەمبەرى خۋايە ﷺ ، پىغەمبەرى خۋا ﷺ لە دەرۋىزى كۆتايىدا ھەۋل و كۆششىكى ۋاي دەكرد كە لە جگە لەۋدا نەيداۋە ، و عىبادەت و تاعەتتىكى تايىبەتى

(۱) [رواه أبو داود وحسنه العلامة الألباني] .

تیدا ته‌نجامده‌دا که له‌بیست رُوژی پیشویدا ته‌نجامی نه‌ده‌دا ، ته‌مه‌ش له‌به‌ر ته‌وه‌ی کرداره‌کان به‌پیی کۆتاییه‌که‌یانه ، وه له‌به‌ر ته‌وه‌ش که شه‌وی قه‌در ئومید وایه که له ده‌یه‌می کۆتایی بیته ، وه به تایبته له شه‌وه تاکه‌کانی ته‌م مانگه‌دا .

عائیشه - ره‌زا و ره‌حه‌تی خوای لیبته - ته‌فه‌رمویت : ((كَان رَسُولُ اللَّهِ ﷺ إِذَا دَخَلَ الْعَشْرَ شَدَّ مِزْرَهُ ، وَأَحْيَا لَيْلَهُ ، وَأَيَّقَظَ أَهْلَهُ)) (1) ، پیغه‌مبه‌ری خوا و ته‌گه‌ر ده‌ی کۆتایی بهاتایه خو‌ی لی توند ده‌کرد و خو‌ی ده‌پیچایه‌وه ، و شه‌وه‌کانی زیند و ده‌کرده‌وه و ته‌هه‌له‌که‌شی به‌خه‌به‌ر ده‌هی‌نایه‌وه .

وه له ریوایه‌تیکی تر هه‌ر له‌وه‌وه ته‌فه‌رمویت : ((كَان رَسُولُ اللَّهِ ﷺ يَجْتَهِدُ فِي الْعَشْرِ الْآخِرِ مَا لَا يَجْتَهِدُ فِي غَيْرِهَا)) ، واته : پیغه‌مبه‌ری خوا و ته‌هه‌ول و کۆششیکی وای ده‌کرد له‌ده‌ی کۆتایی که له جگه له‌و کاته نه‌یده‌کرد .

که‌وابوو خوشکه‌که‌م سوربه له‌سه‌ر ته‌م شه‌وه موباره‌کانه ، و با ته‌نها له‌به‌ر خاتری خوابته ، و زیندویان بکه‌ره‌وه به نویت و به هه‌ستان بو شه‌ونویت و ته‌راویح و زیکرکردن و پارانه‌وه و قورئاخویندن و سه‌ده‌قه‌کردن .

وه سه‌باره‌ت به جل و به‌رگی جه‌ژن له پیش ره‌مه‌زان بیکره ، یان له سه‌ره‌تای رُوژانی ره‌مه‌زاند ، نه‌که له کۆتاییه‌که‌ی ، خوای په‌روه‌ردگار به‌ره‌که‌ت بخته ته‌مه‌ن و کردارته‌وه .

(1) [متفق علیه] .

١٣ - یه‌کیی تر له سه‌پێچیه‌کانی ئافره‌تان له ره‌مه‌زанда شه‌و نه‌خه‌وتنه تاكو ده‌رکه‌وتنی سپی‌ده ، یان تاكو کاتژمێره‌کانی یه‌که‌می به‌یانی ، پاشان خه‌وتنی دواي ته‌م کاته تاكو نیوه‌رۆ یان عه‌سر ، خه‌وی به‌یانیان جه‌سته هیلاک ده‌کات و مرۆڤ ته‌مه‌ل و سارد و سه‌ر ده‌کات ، پێغه‌مبه‌ری خوا ﷺ هه‌زی له گه‌فتوگۆ و دانیه‌شت و قسه و باسی دواي عی‌شا نه‌ده‌کردوه .

ئه‌گه‌ر هاتوو ئافره‌تان شه‌و‌نخوینیانکرد له‌سه‌ر ته‌و کارانه‌ی که‌ سه‌رامن وه‌کو گوینگرتن له‌ گۆرانی و سه‌یرکردن و مو‌تابعه‌ کردنی ته‌و قه‌ناته‌نه‌ی که‌ پرووتی و به‌ره‌لای بلاوده‌که‌نه‌وه ، و ئاره‌زوو و غه‌ریزه‌ ده‌ورۆژنییت ، مانه‌وه‌ی شه‌و و نه‌خه‌وتن له‌م کاته‌دا سه‌رامه و سه‌رامیکی توند و سه‌ختیش .

١٤ - له‌و سه‌پێچیه‌نه‌ی ئافره‌تان له‌ ره‌مه‌زанда ، هاندانی منداڵان له‌سه‌ر پۆژونه‌گرتن له‌ ره‌مه‌زанда ، له‌گه‌ل ته‌وه‌ی که‌ توانایان هه‌یه پۆژوبگرن ، ته‌م کاره‌ش پێچه‌وانه‌ی رێگه‌ و رچکه‌ی سه‌له‌فی صالحه ، و ئافره‌تانی سه‌حابی منداڵه‌کانیان راده‌هینا له‌سه‌ر پۆژووگرتن هه‌ر له‌ ته‌مه‌نی بچوکیاندا تاكو پێبگه‌ن بو‌گه‌وره‌ییان ، ره‌بیعی کچی (معوذ) ته‌فه‌رمویت : ((کُنَّا نَصَوْمُ صِبْيَانًا وَنَجْعَلُ لَهُمُ اللَّعْبَةَ مِنَ الْعَهْنِ ، فَإِذَا بَكَى أَحَدُهُمْ عَلَى الطَّعَامِ أَعْطَيْنَاهُ ذَاكَ حَتَّى يَكُونَ عِنْدَ الْإِفْطَارِ)) (١) ، واته : تێمه‌ رۆژومان ده‌گرت به‌ منداڵه‌کانمان ، و ئامرازى یاریکردنمان

(١) [متفق علیه] .

بۆیان دروستده‌کرد له خوری ، جا ته‌گه‌ر یه‌کیکیان بگه‌ریایه ته‌وانه‌مان پیده‌دان تا کو کاتی شکاندن ده‌هات .

پیشه‌وا (ابن حجر) - به‌ره‌مه‌ت بی‌ت - ئه‌ئی‌ت : ((له‌ فه‌رمووده‌که‌دا به‌لگه‌ی ئه‌وه‌ی تیده‌ایه که شه‌رعی وایه منداڵان رابه‌یینین له‌سه‌ر رۆژووگرتن ، چونکه هه‌ر که‌سیک له‌ هاوشیوه‌ی ئه‌م ته‌مه‌نه‌دا بی‌ت که له‌ فه‌رمووده‌که‌دا باسکه‌راوه ئه‌وا ئه‌و کاره‌یان له‌ گه‌لیاندا ئه‌نجامداوه بۆ په‌روه‌رده‌کردن بووه))^(۱).

که‌وابوو ئه‌ی چی بو‌تری‌ت به‌رامبه‌ر به‌و ئافه‌ته‌ی که به‌رگه‌ری ده‌که‌ن له منداڵه‌کانی له‌سه‌ر رۆژوو ، و زۆریان لیده‌که‌ن له‌سه‌ر رۆژوو نه‌گرتن ، و خواردن و خواردنه‌وه‌یان بۆ ئاماده‌ده‌که‌ن؟! له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا که هه‌ندیکیان گومانێ ئه‌وه‌یان لیده‌که‌ن با‌لغ بووبی‌تن و گه‌یشتی‌تته ته‌مه‌نی ته‌کلێف .

(۱) [فتح الباري شرح صحيح البخاري] .

خوشکه‌که‌م له یادت نه چیت که ... !!!

خوشکه‌که‌م بیری‌که‌روه له‌وهی که خوای په‌روه‌دگار ده‌تینی‌ت و زانیاری هه‌یه به‌وهی که به شاراو‌ه‌یی ته‌نجامی ده‌ده‌ن و به‌وه‌ش که به ئاشکرا ، وه هه‌روه‌ها زانیاری په‌نهانی دله‌کان و شاراو‌ه‌ی کاره‌کان هه‌یه : ﴿ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّئُهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ ﴾ (المجادلة : ۷) .

خوشکی خۆم : نه‌که‌ی مردن و ناره‌حه‌تی و ئازاره‌کانی و قه‌بر و تاریکیه‌که‌ی ، و پردی سیرات و توند و تیژی‌ه‌که‌ی ، و لێ‌پرسینه‌وه‌ی رۆژی دوایی و توندی و سه‌ختیه‌که‌ی له یاد بکه‌ی ، خوای بالاده‌ست ته‌فه‌رمو‌یت : ﴿ وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ وَ نُفِخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَائِقٌ وَشَهِيدٌ لَقَدْ كُنْتَ فِي عُقْلَةٍ مِنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غِطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ ﴾ (ق : ۲۲ . ۱۹) .

خوشکه‌که‌م له یادت بی‌ت رۆژی دوای ... رۆژی هه‌سه‌رت و په‌شیمان بونه‌وه ... یان رۆژی خۆشی و به‌خته‌وه‌ری ... له‌بیرت بی‌ت چی له‌و رۆژه‌یه‌ له ناره‌حه‌تی و ناخۆشی و دژواری ، منالان سه‌ریان سپی ده‌بی‌ت بو‌ی ، و عه‌قلی پیر و گه‌نج ده‌بات و ناهیلی‌ت ، خوای گه‌وره‌ ته‌فه‌رمی : ﴿ يَوْمَ تَرَوْهَا تَذْهَلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ

كُلُّ ذَاتِ حَمَلٍ حَمَلَهَا وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ ﴿٢٠﴾ (الحج : ٢) .

وه خوشکه کهم ئەو رۆژەت له یاد بیته که نامەى کردەوهى تێدا پەخش دەکریت ، و کهسانیک تێدا نامەى کردەوه‌کانیان بە دەستی راست وەرده‌گرن و کهسانیکیش نامەى کردەوه‌یان بە دەستی چەپ وەرده‌گرن : ﴿فَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَذَا مَا آتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنِّي لَأَنْتَ أَتَى مُلَاقٍ حِسَابِيَّةٍ (٢٠) فَهُوَ فِي عِيشَةٍ رَاضِيَةٍ (٢١) فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ (٢٢) فُطُوفُهَا دَائِمَةٌ (٢٣) كُلُوا وَاشْرَبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْلَفْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَةِ (٢٤) وَأَمَّا مَنْ أُوِّيَ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيَّةً (٢٥) وَلَمْ أَدْر مَا حِسَابِيَّةً (٢٦) يَا لَيْتَهَا كَانَتْ الْقَاضِيَةَ (٢٧) مَا أَغْنَى عَنِّي مَالِيهَ (٢٨) هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيَّةً (٢٩) خُدُوهُ فَعُلُوهُ (٣٠) ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلْوَهُ (٣١) ثُمَّ فِي سِلْسِلَةٍ ذَرْعُهَا سَبْعُونَ ذِرَاعًا فَاسْلُكُوهُ (٣٢)﴾ [الحاقه] .

وه له یادت بیته ئەو رۆژەى که پەرورده‌گار له‌باره‌یه‌وه فه‌رموویه‌تى : ﴿يَوْمَ يُجْذَلُ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ حَيْرٍ مُخْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَوْ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمَدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَءُوفٌ بِالْعِبَادِ﴾ (آل عمران : ٣٠) .

وه بیربکه‌ره‌وه - خوشکه کهم خاوه‌ن هزره‌که‌م - له‌و رۆژەى که سه‌ریچیکاران و تاوانباران تیایدا ده‌لین : ﴿يَا وَيْلَتَنَا مَا لِ هَذَا الْكِتَابِ لَا يُعَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا وَلَا يَظُنُّ رَبُّكَ أَحَدًا﴾ (كهف : ٤٩) .

یان له و رۆژه‌ی که بی‌باوه‌ران تیایدا ده‌لین : ﴿ إِنَّا أَنْذَرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ
الْمُرءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا لَيْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا ﴾ (النبا : ٤٠) .
وَآخِرُ دَعْوَانَا أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ